ל: המביא פרק רביעי ביצה

מתני' [א]אין נוטלין עצים מן הסוכה אלא מן הסמוך לה: **גמ'** מאי שנא מן הסוכה דלא דקא סתר אהלא מן הסמוך לה נמי קא סתר אהלא אמר רב יהודה אמר שמואל [ב]מאי סמוך סמוך לדפנות רב מנשיא אמר אפילו תימא בשאין סמוך לדפנות כי תניא ההיא [ג]באסורייתא (ד) [ד]תניא ר' חייא בר יוסף קמיה דר' יוחנן אין נוטלין עצים מן הסוכה אלא מן הסמוך לה ור' שמעון מתיר ושוין בסוכת החג בחג שאסורה ואם התנה עליה הכל לפי תנאו ורבי שמעון מתיר והא קא סתר אהלא אמר רב נחמן בר יצחק הכא בסוכה נופלת עסקינן ור' שמעון לטעמיה דלית ליה מוקצה דתניא [ה]מותר השמן שבנר ושבקערה אסור ורבי שמעון מתיר מי דמי התם אדם יושב ומצפה אימתי תכבה נרו הכא אדם יושב ומצפה אימתי תפול סוכתו אמר רב נחמן בר יצחק הכא בסוכה רעועה עסקינן דמאתמול דעתיה עליה: ושוין בסוכת החג בחג שהיא אסורה ואם התנה עליה הכל לפי תנאו: ומי מהני בה תנאי [ו]והאמר רב ששת משום ר' עקיבא [ז]מנין לעצי סוכה שאסורין כל שבעה שנאמר [ח]חג הסוכות שבעת ימים לה' ותניא ר' יהודה בן בתירא אומר מנין שכשם שחל שם שמים על החגיגה כך חל שם שמים על הסוכה ת"ל חג הסוכות שבעת ימים לה' מה חג לה' אף סוכה לה' [א] אמר רב מנשיא (ט) בריה דרבא סיפא אתאן לסוכה דעלמא אבל סוכה דמצוה לא מהני בה תנאה וסוכה דמצוה לא [ט]והתניא [י]סככה בהלכתה ועטרה בקרמים ובסדינין המצויירין ותלה בה אגוזים שקדים אפרסקים ורמונים ופרכילי ענבים יינות שמנים וסלתות ועטרות שבלים אסור להסתפק מהן עד מוצאי יום טוב האחרון של חג ואם התנה עליהם הכל לפי תנאו אביי ורבא דאמרי תרוייהו [יא]באומר איני בודל מהם כל בין השמשות דלא חלה קדושה עלייהו [יב]אבל עצי סוכה דחלה קדושה עלייהו אתקצאי לשבעה ומאי שנא מהא דאתמר [יג]הפריש שבעה אתרוגים לשבעת הימים אמר רב כל אחת ואחת יוצא בה ואוכלה לאלתר ורב אסי אמר [יד]כל אחת יוצא בה ואוכלה למחר התם [טו]דמפסקו לילות מימים כל חד וחד יומא מצוה באפי נפשיה הוא הכא דלא מפסקו לילות מימים כולהו יומי כחדא יומא אריכתא דמי:

מתני'

מתני' אין נוטלין עצים מן הסוכה. כגון בפסח או בעצרת ויושב בסוכה בגגה או בפרלס אין נוטלין עצים מן הסוכה אלא מן המוך לה. השתא משמע אם הוא עב שנתנו(א) קנים הרבה מותר ליטול מהם ובגמרא פריך הא סתר אהלא דכיון דבטליה לגבי סכך כל פורתא דשקיל מניה סתירה הוא:

גמ' סמוך לדפנות. קנים המקפיים סכיכות לדפנות כיון אלא נתרגו עם הדופן לא בטלי לגבי דופן ואינו דומה לסמוך לסכך שהסכך אינו מרוג לפיכך הכל שוה העליון כתחתון סכך הוא: **אפילו תימא בשאין סמוך לדפנות.** אלא סמוך לסכך: **וכי תניא.** מתניתין באסוריתא מבילות של קנים שנתנן על הסכך מדלא התיר מגדן לא בטליהו לגבי סכך אלא להניעם שם: בבריתא נמי גרסינן **אלא מן הסמוך לה: ורבי שמעון מתיר.** אפילו מן הסכך. ולקמן פריך ליה והא סתר אהלא: **שהיא אסורה.** אפילו בחוש"מ כדיליף לקמן: **ואם התנה עליה.** לפני י"ט: **נופלת.** שנפלה בי"ט דליכא סתירת אהל. וטעמא דמ"ק משום מוקצה דהא בין השמשות היתה קיימת ומוקצה היא מחמת איסור סתירה אבל הסמוך לה לאו מוקצה הוא דלית ביה משום סתירה: **מותר השמן שבנר ושבקערה.** גר קרוייזי"ל. מותר השמן שניתן בגר או בקערה שמן הניתן להדלקת הגר של שבת וכבה המותר יש בה משום מוקצה ואסור: **אדם יושב ומצפה אימתי תכבה נרו.** שיודע שסופה לכבות הלכך בין השמשות דעתיה על המותר: **הכא אדם יושב ומצפה כו'.** בתמיה וכי נגיע הוא ויודע שעתידה ליפול למחר: **בסוכה רעועה.** דמסיק אדעתיה דנפלה ולמחר נפלה הלכך לרבי שמעון מוקצה ליכא דאמרינן דעתיה מאתמול עלויה ולת"ק לא אמרינן דעתיה עלויה בשוס מידי דלא חזי בין השמשות: **לה'.** משמע כל שבעה לה' הוא הקדש: **על החגיגה.** שלמי חגיגה ליאסר משהוקדשו: **חג.** חגיגה: **סיפא.** דקתני ואם התנה עליה אסוכה דעלמא קאי ואריש דבריתא קא מהדר דאיפגלגו בה ת"ק ורבי שמעון דקתני אין נוטלין עצים מן הסוכה ואוקימנא בשנפלה ומשום מוקצה וקאמר אם התנה עליה מבעוד יום שאם תפול מחר יסיקנה הכל לפי תנאו: **ועטרה.** יפה בסדינין ובקרמין המצויירין. קרמין בגדי לבעונין שקורין אוכריי"ן. סדינים לבנים של פשתן: **יינות שמנים וסלתות.** בכוסות של זכוכית לגוי: **הכל לפי תנאו.** מדקתני אסור להסתפק מהן ש"מ בטלי להו לגבי סוכה והוי להו כסוכה וקאמר דתנאי מהני: **אביי ורבא דאמרי תרוייהו.** דלא דמו לסוכה לענין תנאה ואע"ג דבטלי לגבה דכי מהני תנאה באומר מבעוד יום איני בודל מהם מהיות כיתר וזכותי בהם לינתן כל שהות אוכך של בין השמשות של ערב י"ט הלכך בשעת ביתת היום שהיתה קדושה צריכה לחול עליהם לא חלה לפיכך לא הוקמה אבל עצי [ב] סוכה שאינו יכול להתנות עליהם תנאי זה שהרי על כרחו יבדל מהם בין השמשות משום דסתר אהלא ובין השמשות ספק י"ט הוא חלה קדושה עליהו ועל ידי קדושה זו הוקמו לשבעה: **ומאי שנא מהא כו'.** דלא אמר באתרוג דמשום בין השמשות קמא ליתקני כל שבעה אלא לאחד יומא מכי אתני עליה לאחד יומא: **דאתמר הפריש כו' יוצא בה.** כיומא: **ואוכלה לאלתר.** קסבר למאותה אתקצאי והרי נעשית מצותה: **ורב אסי אמר יוצא בה ואוכלה למחר.** דכיון דאתקצאי לבין השמשות אתקצאי לכולי יומא. והא עצי סוכה נמי כיון דאתני עלייהו ליהנות מהן בחולו של מועד כהפרישה ליום ראשון דמי ומשום דבין השמשות קמא קדיש קא אמרת דאתקצאי לשבעה: **דמפסקי לילות מימים.** שאין מצותו בלילה:

מתני'

מתני' אין נוטלין עצים מן הסוכה אלא מן הסמוך לה. **גמ'** מאי שנא מן הסוכה דלא דקא סתר אהלא מן הסמוך לה נמי קא סתר אהלא אמר רב יהודה אמר שמואל [ב]מאי סמוך סמוך לדפנות רב מנשיא אמר אפילו תימא בשאין סמוך לדפנות כי תניא ההיא [ג]באסורייתא (ד) [ד]תניא ר' חייא בר יוסף קמיה דר' יוחנן אין נוטלין עצים מן הסוכה אלא מן הסמוך לה ור' שמעון מתיר ושוין בסוכת החג בחג שאסורה ואם התנה עליה הכל לפי תנאו ורבי שמעון מתיר והא קא סתר אהלא אמר רב נחמן בר יצחק הכא בסוכה נופלת עסקינן ור' שמעון לטעמיה דלית ליה מוקצה דתניא [ה]מותר השמן שבנר ושבקערה אסור ורבי שמעון מתיר מי דמי התם אדם יושב ומצפה אימתי תכבה נרו הכא אדם יושב ומצפה אימתי תפול סוכתו אמר רב נחמן בר יצחק הכא בסוכה רעועה עסקינן דמאתמול דעתיה עליה: ושוין בסוכת החג בחג שהיא אסורה ואם התנה עליה הכל לפי תנאו: ומי מהני בה תנאי [ו]והאמר רב ששת משום ר' עקיבא [ז]מנין לעצי סוכה שאסורין כל שבעה שנאמר [ח]חג הסוכות שבעת ימים לה' ותניא ר' יהודה בן בתירא אומר מנין שכשם שחל שם שמים על החגיגה כך חל שם שמים על הסוכה ת"ל חג הסוכות שבעת ימים לה' מה חג לה' אף סוכה לה' [א] אמר רב מנשיא (ט) בריה דרבא סיפא אתאן לסוכה דעלמא אבל סוכה דמצוה לא מהני בה תנאה וסוכה דמצוה לא [ט]והתניא [י]סככה בהלכתה ועטרה בקרמים ובסדינין המצויירין ותלה בה אגוזים שקדים אפרסקים ורמונים ופרכילי ענבים יינות שמנים וסלתות ועטרות שבלים אסור להסתפק מהן עד מוצאי יום טוב האחרון של חג ואם התנה עליהם הכל לפי תנאו אביי ורבא דאמרי תרוייהו [יא]באומר איני בודל מהם כל בין השמשות דלא חלה קדושה עלייהו [יב]אבל עצי סוכה דחלה קדושה עלייהו אתקצאי לשבעה ומאי שנא מהא דאתמר [יג]הפריש שבעה אתרוגים לשבעת הימים אמר רב כל אחת ואחת יוצא בה ואוכלה לאלתר ורב אסי אמר [יד]כל אחת יוצא בה ואוכלה למחר התם [טו]דמפסקו לילות מימים כל חד וחד יומא מצוה באפי נפשיה הוא הכא דלא מפסקו לילות מימים כולהו יומי כחדא יומא אריכתא דמי:

מתני'

עד מוצאי י"ט האחרון. עד שיתמיל יום המול ולא"ת התינח י"ט שמיני מוקלה הוא משום דהוי ספק שביעי וגם ביום תשיעי שם מוקלה עליו הואיל ואתקצאי לבין השמשות אתקצאי יומא ושפיר אמרינן מוקלה מחמת יום שעבר במוקלה מחמת מצוה כגון הכא בעצי סוכה אבל נהגו העולם בשחל תשיעי של חג בע"ש שאין מסתפקין מהן בשבת שהוא עשירי ומאי טעמא אי משום סתירה אהל לא שייך בפירות ואי משום דאתקצאי בין השמשות דתשיעי הרי מגו כה"ג לא אמרינן דבתשיעי נמי לא נאסר אלא מטעם מגו וי"ל דהיינו טעמא משום הכנה דהואיל וכע"ש היה אסור שהוא תשיעי והוא י"ט אם היה נאכל בשבת היה מכין י"ט לשבת והוי כעין טולד כיון שבא עתה לראיות שלו ולא בא בי"ט ומזה הטעם יש מהרין בשחל שמחת תורה אחר השבת מלאכול האתרוג בשותו יום דהואיל ובשבת היה אסור שהוא שמיני ועוד כי היה לאוי לנרך בו אם אתי אליהו ואמר דעברו לגאול ל"כ אם היה אוכל אותו בשמחת התורה כדאמרן הוי שבת מכין לי"ט: **אמר** רב מנשיא בריה דרבא **סיפא אתאן לסוכה דעלמא** ובו'. מלי נמי למפרך דלמאי דס"ל דהוי מוקלה מחמת איסור לא אשכחנא דמהני בה תנאה אלא דאינו מושם למפרך משום דאינו נשאר במסקנא אלא נקט האמת: **אבל עצי סוכה דחל קדושה עלייהו אתקצאי לשבעה.** וקשה דמשמע הכא דמה שעצי סוכה אסורין היינו מטעם מוקלה וכן (ג) משמע בשבת (דף מה. ופס) הואיל והוקלה למצותו הוקלה לאיסורו ועיין קאמר מה חג לה' אף סוכה לה' אלמא דאסורין מדאורייתא ומיהו ר"ת דמה שאמר מה חג לשם אף סוכה לשם היינו לפי שיעור סוכה כגון ג' דפנות ושלישית אפי' טפח אבל אי עביד דפנות שלמות יותר משיעור סוכה לא נפיק מקרא ועל היותר קאמר שאסור מטעם מוקלה ור"י פירש דודאי כל זמן שהסוכה בעמידה שייך בה מה חג לה' אף סוכה לה' אבל כשנפלה לא שייך בה מה חג וכי' ואם כן היה יכול לתרוצי הכא מה שעצי סוכה אסורין מקרא דלעיל מה חג היינו כשהיו בעמידה אבל כשנפלו מותרין אלא נקט האמת דכשנפלו נמי אסורין מטעם מוקלה: (ד) **כל** אחת ואחת יוצא בה ואוכלה לאלתר. לאו דוקא לאלתר הכא אתרוג של יום ראשון אסור כל היום עד למחר ולא פליג רב ורב אסי אלא בשאר ימים:

מן

ורבא דאמרי תרוייהו. דלא דמו לסוכה לענין תנאה ואע"ג דבטלי לגבה דכי מהני תנאה באומר מבעוד יום איני בודל מהם מהיות כיתר וזכותי בהם לינתן כל שהות אוכך של בין השמשות של ערב י"ט הלכך בשעת ביתת היום שהיתה קדושה צריכה לחול עליהם לא חלה לפיכך לא הוקמה אבל עצי [ב] סוכה שאינו יכול להתנות עליהם תנאי זה שהרי על כרחו יבדל מהם בין השמשות משום דסתר אהלא ובין השמשות ספק י"ט הוא חלה קדושה עליהו ועל ידי קדושה זו הוקמו לשבעה: **ומאי שנא מהא כו'.** דלא אמר באתרוג דמשום בין השמשות קמא ליתקני כל שבעה אלא לאחד יומא מכי אתני עליה לאחד יומא: **דאתמר הפריש כו' יוצא בה.** כיומא: **ואוכלה לאלתר.** קסבר למאותה אתקצאי והרי נעשית מצותה: **ורב אסי אמר יוצא בה ואוכלה למחר.** דכיון דאתקצאי לבין השמשות אתקצאי לכולי יומא. והא עצי סוכה נמי כיון דאתני עלייהו ליהנות מהן בחולו של מועד כהפרישה ליום ראשון דמי ומשום דבין השמשות קמא קדיש קא אמרת דאתקצאי לשבעה: **דמפסקי לילות מימים.** שאין מצותו בלילה:

(א) מי' כתוס' שבת מה. ד"ה ולא.

עין משפט נר מצוה

ט א מי' פ"ב מהלכות יו"ט ופי"ו מהל' סוכה הל' טו סמג עשין מג טוש"ע ת"ח סי' תקיז סעיף ח ומי' תרלה סעיף ג:

י ב מי' פ"ב מהלכות יו"ט שם טוש"ע ת"מ סי' תקיז בסעיף ח:

יא ג טור ש"ע שם בהג"ה:

יב ד מי' פ"ה מהל' שבת הלכה יג ופכ"ה הלכה כג ופכ"ו הל' יד סמג לאוין סה טוש"ע ת"מ סי' רפה סעיף ג ומי' רעט סעיף ג:

יג ה מי' פ"ו מהלכות סוכה הלכה טו סמג שם טוש"ע שם סי' תרלה סעיף ג:

יד ו ז מי' שם הל' טז טוש"ע שם סעיף ב:

טו ח מי' שם הל' טו טוש"ע שם סעיף ג:

טז ט מי' פ"ו מהל' לולב הלכה כו כז סמג עשין מד טוש"ע שם סי' תרסה סעיף ב:

רבינו חננאל

[מתני'] אין נוטלין עצים מן הסוכה אלא מן הסמוך לה. ארקמה שמואל דאין נוטלין לא מן הסוכה ולא מן הדפנות עצמן משום דסתר אוהלא, אלא מן העצים המסוכים לדפנות של סוכה זו. ורב מנשה אוקמה באיסורייתא. כלומר הדפנות הללו חבילות ע"ג חבילות היו שאינן עשויות לאהל ומותר להסתפק מהן. תני קמיה דר' יוחנן אין נוטלין עצים מן הסוכה (ב)אלא מן הסמוך לה' ור' שמעון מתיר. ואקשינן לר' שמעון והא סתר אהלא. ופריק רב נחמן בסוכה שנפלה שנפקינן, ור"ש לטעמיה דלית ליה מוקצה. דתניא מותר שמן שבנר ושבקערה אסור להסתפק מהן ור"ש מתיר. ואמרינן מי דמי התם כיון ששופי ליכבות מצפה אימתי תיכבה, יסתפק מן השאר. הכא [וכן] היה יודע שתפול הסוכה ונתן בדעתו להסתפק ממנה. ופריק רב נחמן בר יצחק לא תימא בסוכה בריאה שנפלה, אלא מהניתין בסוכה רעועה עסקינן דמאתמול דעתיה עלויה. ושוין ת"ק דברייתא ור' שמעון בסוכה החג בחג שאסורה ואם התנה עליה הכל לפי תנאו. ואקשינן וכין דחל איסורא דחג עלה היכי מצי מתני עלה, והא משמיה דר' עקיבא אמרו מניין לעצי סוכה שאסורין כל שבעה שנאמר חג הסוכות שבעת ימים לה'. ותניא מנין שכשם שחל שם שמים על התגיגה כך חל שם שמים על הסוכה. שנאמר חג הסוכות לה'. ופריק (רב) מנשיא בריה דרבינא משמיה דשמואל, סיפא דקתני ואם התנה עליה אינה בסוכת החג אלא בסוכה בשאר ימים טובים, ועלה אמרינן הכל לפי תנאו. ואקשינן וסוכה דחג לא מהני בה תנאה, ותתניא סיככה בהלכתה ועיטרה בקרמין ובסדינין כו', עד ואסור להסתפק מהן עד מוצאי יו"ט האחרון של חג, ואם התנה עליהן הכל לפי תנאו. ופריקינן אביי ורבא מתניתא זו באומר איני נבדל מאילו שחליתי בסוכה זו כל בין השמשות, דלא חלה עלייהו מעיקרא קדושה, אבל עצי סוכה (דמעיקרא) דעבדה חלה עלה קדושה, אתקצאי כל שבעה. וכי לא אמר בהני עיטורין איני בודל מהן כל בין השמשות נאסרו, והא איתמר הפריש שבעה אתרוגים לו' הימים, אמר רב כל אחת ואחת יוצא בה ואוכלה לאלתר ואפילו לר' אסי לא אמר אלא יוצא בה היום ואוכלה למחר, אבל שבעה ימים לא אמר. ופרקינן התם גבי אתרוג מפסקי לילות דלא מיחייב בהו ולפיכך שרי, אבל בסוכה שחייב לישב בה בלילות כבימים, כל שבעה ימים כיומא חדא אריכא דמי.

מסורת הש"ס

(א) נסת מה.), (ב) נסס מה.), (ג) שבת מד. מו.; (ד) סוכה ט., (ה) שבת כב. מה. סוכה י. [תוס' סוכה פ"ח]), (ו) סוכה מו: ע"ש, (ז) נסס מה.), (ח) נמ"ש: שתנו כו. (ט) [וע"ע תוס' שבת כב. ד"ה סוכה],

תורה אור השלם

ו. דבר אל בני ישראל לאמר בחמשה עשר יום לחדש השביעי הזה חג הסכות שבעת ימים ליקוק:

הגהות הב"ח

(א) גמ' תני ר' חייא בר יוסף: (ב) שם אמר רב אמרי שמואל פיפא אתאן כ"ל וכן בתוספות: (ג) הגה' ר"ה אבל וכו' וכן בשבת משמע דקאמר הואיל:

הגהות הגר"א

[א] גמ' אף סוכה לה' ולא והתניא כי' כל"ל ובכתייס מוקפים בנעגלים וכ"כ הרי"ף ל"ג לה: [ב] רש"י ד"ה אבל. אבל עלי כו'. נ"ב אבל הרי"ף מפרש דהמקבלא דאם התנה קלי אסוכת החג ובאומר איני בודל אינו כ"ל אבל עלי סוכה דמילא קדושה כשלא אמר אינו כ"ל ועי' תוס' ד"ה אמר וכ"ן (ומכלתמות ומהרש"א):

לעזי רש"י

קרוייזי"ל (קרוישר"ל). מנורה. אוכריי"ן (אוכריי"ן). כדים מקושטים בדוגמאות צבעוניות.

מוסף רש"י

אין נוטלין עצים מן הסוכה. בפסח ועצרת מסוכה העשויה לגג ואפילו נפלו, משום מוקצה אתקצאי מחמת סתירת אהל בי"ט, אלא מן הסמוך לה. אם סמוך הבילות עצים אבל דופנה ליכא איסור מוקצה, דדעתיה עליה מאתמול למשקלינהו למחר דלא סתר כהו אהלא (שבת מה.); ור' שמעון מתיר. אם נפלה בלית ליה מוקצה (שם), ושרין בסוכת החג בחג. שהיקצה למצותה דמצותה כל שבעה (שם). שכשם שחל שם שמים על החגיגה. שלמי חגיגה שם שמים חל עליהם לאוסרן על לאחר הקטרת אימורין, הוכי הכי כתר הכי משלמן נגוים בעבר הנהר פרס (סוכה מ.). מה חג לה'. חגיגה (שם), סככה בהלכתה. לסוכה (שבת מה.). ועטרה בקרמים. פיתחה כיריעות של לבעים שקורין אוכריי"ן (שם נב.) מעשה אורג (סוכה י.), ובסדינין המצויירין. שיורתן בולטת כגון מעשה רוקם לו מעשה אורג שקורין גלינסק"ס (שם). אפרסקים. פירקק"י בלע"ז (שבת מה.). יינות שמנים. ניתנין בכוסות של זכוכית לגוי (סוכה י.). הכל לפי תנאו. יכנין דאמר איני בודל מהם כל בין השמשות של יום טוב הראשון דלא חל קדושה עליהו, ותנאה מחריגה לא מהני בהו (סוכה י. ונע"ז שבת נב.).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com